

FRANSA

FEN

EĞİTİM FELSEFESİ

Agnes Breda

Çeviren: Semra Bodur

Fransız eğitim sistemi son otuz yılda önemli bir gelişme göstermiştir.

60'lı yıllarda gençlerin ancak %20'si lise bitirme düzeyine erişirken, bugün bunu %65'lere çıkarmış bulunuyoruz.

Öğretmenlere bazı temel sorunlar yaratmadan, kolayca ve onları öğretim yöntemlerini ve uygulamalarını tartışma konusu yapmaya yöneltmeden ve hatta eğitim sisteminin oluşumunu, gelişimini sorgulamadan elde edilecek böylesi bir gelişme düşünülemez. Seçkin sınıfa yönelik bir eğitim sisteminden her tür öğrenciyi farklılıklarıyla kucaklayabilecek bir eğitim sistemine nasıl geçilmeli; farklılıklardan oluşmuş bir sınıfta hangi öğretim yöntemi uygulanmalıdır?

Bireysel farklılıkları yönetmeyi öğrenmek; işte Fransız eğitim sisteminin olduğu kadar sınıftaki öğretmenin de en önemli sorunu buradadır.

Eğitimin toplumsallaşmanın iradeci biçimi olduğunu, toplumsal bağın oluşturulmasına katkıda bulunduğu, değerleri aktardığını ve bir toplum düşüncesiyle bütünleştiği düşüncesindeyiz. Bu nedenle, eğitim projesi indirgeyici olmamalıdır.

İşyerinin mesleki eğitimi, ailenin de –elinden geldiğince- toplumsal eğitimi sağladığını söyleyerek yalnız temel bilgilerin eğitimi okula bırakan liberal sapmalara dikkat etmek gerekir. Burada bir toplumsal ayrımcılık oluşumu net olarak görülmektedir. Sosyal durumları iyi olan ailelerin çocukları, diğerlerine göre daha avantajlıdır. Bize göre bu sistem hoş görülemez ve bizim fırsat eşitliği anlayışımıza da ters düşer. Öğrencinin öğretim boşluklarını gidermeyi amaçladığı için bilgileri dogmalara dönüştürebilecek ve öğrenciye okul bilgilerini her tür yolla vermeyi işin temeli olarak niteleyebilecek bir öğretim projesine de kuşkuyla bakmak gerekir. Böylece öğrencinin bireysel özelliklerine cevap vermeye değil, nicel eksikliklerinin giderilmesine çalışılır. Bu model de diğeri kadar seçkinliğe yöneliktir.

Eğitim liberal model eğilimi ya da sosyal yapı eğilimi gibi iki sakınca arasındadır. Liberal model eğilimi okulun toplumu bütünleştirici değerlerini yok sayar; sosyal yapı eğilimi ise gençlerin okuldaki düzeylerini yükseltme bahanesiyle onların farklılıklarını göz ardı edebilecek, onlara tartışamayacakları değerler aşılıyarak onları aynı kalıba dökebilecektir.

İşte FEN kendi eğitim sistemi anlayışını bu iki eğitim arasında oluşturmaktadır. FEN'e göre eğitim sistemi gençlerin yurttaşlık duygularını geliştirmesi yanında kendi gelişmelerini de saptayarak daha adil, daha özgür, daha dayanışmacı toplum oluşmasına katkıda bulunmalıdır.

- Eğitim, ortak sosyal değerlere dayanmaktadır.
- Kişilere, yaşamları boyunca sürekli öğretim sağlanmalı.
- Okul ortamını toplumsal bütünleşme potasına dönüştürmelidir.

İşte, yarının okulunu kurmak için ana unsur olarak seçtiğimiz ve geliştirdiğimiz üç nokta:

- **Bireysel farklılıklar** (Heterojenlik): Sosyal kökeni yetenekleri ve becerileri öğrencilerin birlikte eğitildiği okul ortamlarında temel eğitim ve toplumsal eğitim daha etkilidir. Farklıklar, güçlük içindeki öğrencilere yardımcı olduğu gibi, iyi öğrencilerin de yararına değildir. Şöyle bir ekleme yapabiliriz: Bu durumun bütün öğrencilerin vatandaşlık eğitimine de katkısı vardır.

- **Sorumluluk**: Öğretim; öğretmenlerin, velilerin, öğrencilerin en yakınındaki öğretim görevlilerin sorumluluğu altında olmalıdır. Milli eğitim kavramı eğitim kurumunda somut hale gelir ve yöreye göre eğitim bir okul ya da eğitim kurumu projesi olarak gençlere uyarlanır.

- **Laiklik**: Genetik, kültürel, sosyo ekonomik ya da dini dışlamalara başvurmamak, bu tür dışlamalarla karşı karşıya kalmamak ve yaşadığımız dünyanın sorunlarını ortaya koymak konusunda bir seçimdir.

(Fransa'da) Öğrencilerin, öğretim kurumlarında bir aşamadan ötekine geçişleri başarısızlıklara, okulu bırakmalara neden olmaktadır. Eğitim sistemi içinde çalışan gözlemcilerin tümü bunun farkındadır.

Eğitim sürekliliği bu aksamaları gidermelidir. Bu, daha en baştan başarısızlık anlamına gelmemesi gereken bir sürede ve gencin kendi kişisel hızında gerçekleştirebileceği bireysel bir formasyon projesinin geliştirilmesine gerekli her şeyin gencin yakınında bulundurulması gerçeğidir.

Fransa'da eğitim süreci anaokulunda başlar. Anaokulları çocuğun topluma alışması, iletişimini geliştirmesi, çevreyi tanıma ve çevreye alışması gibi belli başlı eğitim kavramlarını çeren bir alıştırmaya okuldur. Orada öğrenme zevkinin temeli alınır. Tüm araştırmalar iki yaşında okula başlamanın okul başarısında önemli bir etken olduğunu göstermiştir.

Gene, eğitim süresindeki aşamalarda öğrencinin biyolojik ritmine olduğu gibi psikolojik uyanış ritmine de uyulmalı; yetenekleri, bilgileri değerlendirilerek, bilgiler, beceriler ve birey olma öğretimine önem verilmelidir.

Her öğrenci tektir. Öğretmenin rolü bu teklifi ve aynı zamanda öğrencinin sosyalleşmesi, fiziksel ve entelektüel yeteneklerinin en üst düzeye geliştirilmesini dikkate almaktır. Bu süreç içerisinde yönlendirme önemli bir unsurdur.

Eğitimde yönlendirme, öğrenciyi, zamanını en iyi belirleyecek, başarılı olduğu alana yönlendirmektedir. Ona bir projemizin nasıl hazırlanacağı öğretilmelidir. Bu, özellikle genç yaştaki çocuklar için bir hayat projesi söz konusu ise alışılmamış ve zor bir iştir. Ailenin ve çocuğun bu işte eğitim ekibinin yardımına gereksinimleri vardır. Bu seçim ise ömür boyu formasyon olanağı ile canlı kalacak bir seçimdir.

Her yaşta kendimizi yenilemek bireysel bir haktır ve ulus adına bir gerekliliktir. Bu, mesleki eğitim ve diploma almadan öğretim sisteminden ayrılmış gençleri kapsayan bir görevdir.

Niteliği, bölgesi, işlevleri, nasıl olursa olsun herkese, kendi seçimine göre hizmetiçi eğitimi sağlamak kamu hizmetlerinin temel görevidir. Halkın sosyal farklılıklarının oluşturduğu bu zenginlik adına, başlangıç formasyonundan ve tek bir yer bile olsa hizmet içi eğitimden söz etmek bizim için önemlidir. Eğitim kurumları gençlerin öğretimiyle sınırlı olmayan yaşam merkezleridir. Öğretim kurumu, yerel dernekler, meslek toplulukları, yerel yönetimler ve ekonomik yapı ile işbirliği yaparak köyün ya da mahallenin spor kültür ve sosyal etkinliklerinin yapıldığı bir yer olarak açılmalıdır. Orası yurttaşlık eğitiminin gerçekten hakkını veren, yurttaş olma yolunda yapılan bir antrenman merkezidir. Öğrencilerin haklarının ve ödevlerinin, ortak bir amaç çevresinde orada uygulanması ve yaşama geçirilmesi söz konusudur: öğrenim projesi. Okul örnek olmalıdır.

Öğrencinin demokratik statüsünün -yurttaşlığı- bir gerçeklik olması için mücadele ediyoruz.

Yaşları ne olursa olsun;

1. Onları dinlemeliyiz. (velilerini de) Veliler her şeyi isteyebilir. (Ders konuları hakkında, ders yöntemlerimiz hakkında bile soru sorabilirler)
2. Haklarını aramalı, görevlerini bilmelidirler.
3. Tartışılacak ya da tartışılmayacak konular arasında belli noktalar koyarak demagoji yapmadan onları tek tek ve de topluca ilgilendiren işlerde onların da görüşlerini almalıyız.
4. Okulda, günlük yaşam konusunda ortak kararlar almayı öğrenmelidirler.
5. Şiddet, önyargılar, ırkçılık, cinsellik, yabancı düşmanlığı, hoşgörüsüzlük gibi demokrasiyi tehdit altında tutan konularda karşılaştırma yapma, şüphe etme, kendi kendilerine sorular sorma, tartışma çalışmaları yapılmalıdır.

Böyle bir okul oluşturmak, öğretmenler için çalışma tarzlarında, misyonlarını kavramada önemli gelişmeler içermektedir. Sendikamız FEN, bunu, "Başka türlü çalışmak" olarak adlandırmaktadır. Öğretmenler, bundan böyle yalnızca bilgi aktaran kişiler değil, dünyaya ve yaşama hazırlayıcı kişiler de olmalıdır.

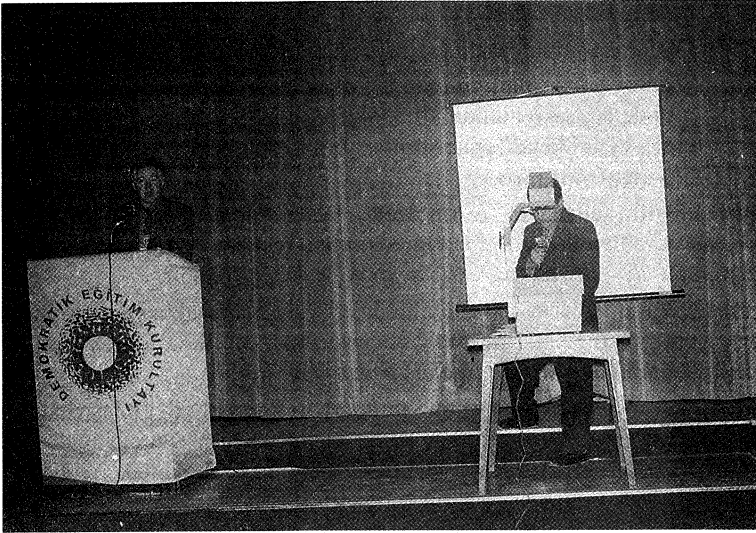
Fransız öğretmenlerin pek çoğu bu duyguyu paylaşmakta ve metotlarını, mesleğe bakışlarını, buna göre geliştirmektedir. Geriye kalanları ikna etmek pek kolay değil. Ancak alışkanlıkları değiştirmekten daha zor şey var mıdır?

Önce tüm öğrencilere eğitimi götürerek eğitimin yaygınlaşmasını başarmak, sonra öğrencileri birer yurttaşa dönüştürürken onların entelektüel yeteneklerini maksimum düzeyde geliştirerek demokratikleşmeyi sağlamak. Eğitim sistemini geliştirmek bizce budur.

Zor ama coşku verici bir çaba, geçmişteki güçler karşısında zor bir mücadele, FEN' in sürdürmek istediği davranış işte budur.

FEN (Fransa) Temsilcisi, Agne's Breda

DLF (Danimarka) Temsilcisi, Steg Anderson